

Megjelenik a Társalkodóval minden héten kétszer: t. i. vasárnap és csütörtökön. Előfizetheti helyben a szerkesztő's kiadó tulajdonosnál ur. utca 453dik sz. alatti Trattner-Károlyi ház első emeletében, egybeitt pedig minden királyi posta-hivatalnál. Az ausztriai birodalomba vagy külföldi tartományokba kívántató példányok iránt csupán a bécsi cs. főpostahivatal utján történhetik a megrendelés. Az Ertesítőben mindenféle hirdetés félévvel és pontosan és jutányosan közöltetik.

Az újdon felév beálltával szives tisztelettel figyelmeztetjük a két haza főleg távolabb vidéki t. cz. közönségét, hogy mint a múlt félévben, úgy ezentul is mélt. Széchenyi István gr. ur folytonos együttműködésével, mint szinte másjeles társaké mellett, megjelenendő testvér lapjainkra eddigi marad az előfizetés, t. i. postán és Budapesten házhozküldéssel boríték alatt felévre 6 p.fr. borítékalanul házhozküldve pedig 5 p.fr., mihez képest szorgalom- vagy gyorskocszi, vagy más biztói alkalom által a szerk.-nél (Pest ur. utca 453 sz. Trattner-Károlyi-ház első emeletén) minél előbb méltóztassanak elintézni az előfizetést, teljes számu példány-nyerhetés végett

FOGLALAT. Magyar- és Erdélyország Kinevezések. Ösiség. Ujirány az agitatio terén. Bihar, Nyitra és Somogy megyék közgyűlései. Békes megyei közlemény. M. Gazd. egyesület. Budapesti napló; bihari új tisztikar. Spanyolország (Izabella férjkezesését tárgyozó hírek; bikaviadatok Madridban). Franciaország (Budgettárgyalás; üres declamatiók; Jezuita ügy; Guizot itélete Thiers legújabb műve fölött.) Anglia (O'Connell fogadtatása Corkban; a nagy igazgató nyilatkozása Peel fölött; Irland szebb jövőjének legbiztosb eszköze.) Schweiz (Steiger tr. megszökött.) Értésítő.

Magyar- és Erdélyország.

Ö. es. s. ap. kir. fels. a' körösi görögkath. székes káptalanban G. o. l. l. es Miklós ujvidéki plebánust nagyprépostá, Bado v. i. n. e. z. Márk főesperest olvasó-B. o. i. e. s. Gábor radatoviei plebánust éneklő-kanonokká, G. o. l. l. e. s. János kaszti plebánust pedig ör. kanonokká, és B. u. h. a. n. o. v. i. e. s. Vazul sídi plebánust észéki püspök-helyettesé, a' n. v. r. a. d. i. gör. kath. káptalanál megürrült kanonokságra pedig P. a. p. p. - S. z. i. l. á. g. y. i. József püspöki titoknokot mélt. legkegy. kinevezni.

Ö. felsége az özvegy császárné's királyné a' Békes-megyében vizáradás által megkárosult gyulai lakosok fölségelésére 500 p. fr. tot juttatott a' helység leggyetogytobb szegényei között kiosztatás végett.

A' n. m. kir. ud. kincstár a' szilágysomlyói kir. s. o. hivatalnál megürrült sóárnoki tisztségre B. r. a. u. n. h. o. f. f. e. r. József ottani ellenőrt alkalmazá.

Ösiség.

1. §. Mi az ösiség? Az ösiség kérdése alatt a' mostani nyelvcsokás érti azon rendszer fenntartását vagy eltörlesztését, mely eddigi szokásaink szerint a' nemesi fekvő birtok kézzől kézzel juthatására nézve divatozott. Ezen rendszer fő vonásai ezek:

1) Hogy a' nemesi fekvő birtok a' birtokosnak, főképp ha ez királyi adományos, magszakadása vagy pártütése esetében a' királyi fuscusra száll, 's ettől, száz esztendei elévülés-idő alatt kikérhetvén, ha egy harmadiknak birtokában volna is, az ugynevezett lap pangó királyi jog (latens jus regium) czime alatt vagy a' fuscus, vagy a' felkérő által elvéthetetik.

2) Hogy az örök felvállások (fassiones perennales) némelly, — és, meghatározott rendszabály vagy határvonal itt nem létezvén, — valóban igen sok esetben megerőltethetők.

3) Hogy a' zálogos szerződésekben az elévülésnek helye nincsen. — Az ugynevezett juri s. p. e. r. k. e. t. (processus ex jure radicali) itt külön nem említem, mert királyi jogon épülnek és rend szerint csak ott indíthatnak, hol a' követelő a' birtokosnak birtokcímét nem ismeri, és örök felvállást vagy zálogot nem bizonyíthat be.

2. §. Szempontok. A' kérdés megfejtése, melyet azonban a' korszellem parancsolólag követel, nem olly könnyű és egyszerű, mint némellyek előtt látszhatnék. Mi azon több rendbeli szempontok közül, melyekből azt tekinteni kell, kiemeljük e' következőket:

- 1) Az észjogit és erkölcsit,
- 2) A' nemzetgazdaságit,
- 3) A' politikait's
- 4) Az alkotványost.

3. §. Észjogi és erkölcsi szempont. Észjogi és erkölcsi szempontnak, — mert a' kettőnek egymás közti határaitól itt senkivel sem kívánok kötekedni, — nevezem azt, hogy, mint már az 1834-diki Társalkodó 143dik lapján mondtam, „minden beszéltes ember szívében, még az egyszerű pörnép öntudatában is, — megvan azon belső érzelem, hogy, a' mit apáinkul örökségül átvettünk, nem olly tág és határtalan értelemben miénk, mint az, a' mit magunk szerzettünk; — hogy az ember, midőn apja örökségét átveszi, ez által felvállalja azon köte-

* Meg kell jegyezni, hogy ezen értekezés még az 1844/diki országgyűlés előtt iratott, de mivel az ösiség ügyében mindeddig törvényhozásilag semmi változtatás nem történt — az ösiség kérdése most is országgyűlés-előtti állapotjában van. Szerk.

lességet is, hogy azt sértetlenül gyermekeire fogja hagyni; — egy szóval, hogy kötelessége ellen cselekszik, midőn eleiről maradt jószágát elpazérolja; — 's kötelessége ellen már csak azért is, mivel mindenki tartozik, gyermekeinek, rokonainak és azon köztársaságnak, melynek ótalma alatt jószágait bírta, jóllétéről halála után is gondoskodni, mely szempontból tekintve, még a' fuscus örökösének is észjogi jogalapja vagyon. De legyen bár azon kötelesség csupán erkölcsi, és nem szorosan jogkötelesség, (Rechtspflicht Schuldigkeit,) a' közállomány törvényhozásának még sem szabad a' reá való tekintet egészen félretenni, sőt joga és kötelessége, a' mennyire más tekintetek engedik, polgárait annak teljesítésére emlékeztetni nemcsak azon általános elvből, hogy a' közállomány annál tökéletesebb, minél inkább közelít az észjogi eszmék valósításához, hanem azon igen egyszerű okból is, hogy minden közállomány c. s. a. l. d. o. k. b. o. l. áll, és így családok boldogsága nélkül, közállományi boldogságot nem is képzelhetni.

Más részről mindazáltal az észjog és az erkölcsi pártolja a' tulajdonjogot is, mellyel fogva bármelly, akár ősi jószág-tulajdonost sem enged annyira megszoríttatni, hogy azt, midőn akár önszemélyes szüksége, akár magának a' jószágnak javítása vagy kényelmesebb használhatása, akár más valamely ész- és jogszerű cél elérése megkivánja, másalakra, — p. o. az ingatlant ingóvá és viszont, — ne változtathassa, vagy épen el is idegeníthesse. Itten tehát már észjogilag is két tekintetre találunk, melynek egyike a' másikat korlátozza. A' többi szempont alatt is hasonló antithesisekre bukkanunk, melyeknek synthesisét felkeresni, ime a' törvényhozás feladata leend.

4. §. Nemzetgazdasági szempont. Itt az a' kérdés: milly befolyása volna az ösiség szigorú fenntartásának vagy föltétlen és tökéletes eltörlesztésének nemzetünk anyagi jóllétére és gazdagságára?

Könnyű átlátni és sokan számtalanszor hirdették és maig hirdetik, hogy az ösiség szigorú fenntartása az ipart és a' hitelt előli. Ugyanis a' vevő soha sem levén bátorságban, hogy megvett birtokát ma holnap egy harmadik valaki, kiről tán nem is álmódott, még pedig talán a' belő fektetett pénz tökéletes megtérítése nélkül tőle el nem veszi, mindjárt vevőskor nem adhatja meg a' jószágnak igaz árát, mi által az eladó károsult, 's ha igazi szükség vagy okszerűség, (rationabilitas) készíti eladásra, kénytelen tőbbet eladni, mintsem különben kellett volna; sokszor pedig vevője sem akadván, 's a' tőkepenzes (capitalista) félvén pénzt kölcsön adni, nehogy az 1836: 15. törvényezikkely mellett is a' bírói foglalts alá vett jószág, vevő nem léte miatt, nyakán maradjon, — és így sem pénze sem hitele nem levén, nem képes jószágát úgy mivelni mint kell. A' vevő ellenben, főképp bírói foglaltsi árverésen vevő, bizonytalan birtokát, mellytől talán kis idő múlva meg kell válnia, fél, vagy legalább nincs ingere 's kedve hozzá, hogy jószágán költséges javításokat tegyen, 's azt úgy mivelje, mint szeretné és különben tette volna. Mind kettőjöknel tehát veszt a' nemzet gazdasága; de hiszen ezek már annyiszor elmondattak, hogy itt azokat ismételni szükségtelen.

Tekintsük inkább a' képnak másik oldalát, 's „neismérjünk félre,“ mint szinte mára fenedezett Társalkodóban mondtam, „azon ingerek közül egyet is, melyeket a' természet alkotója az emberi szívébe oltott, 's midőn egy részről a' birtok bátorságosítása által a' műszorgalmat észteni kívánjuk, más részről ne fosszuk meg polgártársainkat a' nemesebb szív egyik legszebb ösztönétől, t. i. a' mara dék száma a' rá állandó alkotni kívánástól. Olly apa, kit most fáradhatlan szorgalomra ébreszt azon gondolat, hogy munkája gyümölcsit még századok

mulva is unokája fogják szedni, megszünik majd iparkodni, ha megtudja, hogy egy tékozló fíja azt, a' mit ő véres veritékkel keresett, egy szerencsétlen éj alatt pharóban elkártyázhatja.”

Vannak továbbá a' gazdasági iparnak némelly különös ágai, melyekre az ösiség föltétlen és tökéletes eltörlesztése minden bizonynyal kártékonyan fogna hatni. Illyen az erdők nevelése, mellyről sok dologhoz értő nem ok nélkül azt hiszi, hogy az ösiség eltöröltetvén, az erdők, — hacsak a' törvényhozás másként különös és az eddiginél sikeresb ótalma alá nem veszi azokat — kevés idő alatt ország-szerzte el fognak pusztulni; igen közel fekvén a' kísértés, hogy a' jószágán tudadni kívánó birtokos, mielőtt azt eladná, előbb erdejét kivágja és pénzzé tegye. De egyébaránt is azon rendszer, mely a' földet tökéletesen in g. o. v. teszi el annyira, hogy az, mint egy ezüst huszas mindennap kézzül kézzel vándorolhat, azon következtetést huzandja maga után, *) hogy a' rövid birtokos igyekezni fog földjét mennél hamarabb 's mennél tökéletesebben kiszíni 's azon gazdálkodási mód, melyet a' német kifejezés „nachhaltig“ -nak nevez, mindinkább meg fog szünni; — pedig csak ollyan által lehet igazán és tartósan virágzó egy nemzet, mert egy nemzet élete nem olly rövid ám, mint egy magányos egyedé.

5. §. Politikai szempont. Azonban nemzetek is szintugy halhatnak meg, mint egyedek; azt megmutatta Carthago 's annak meggyilkolója, Róma. Nem halt meg a' görög nemzet, hanem napjainkban új életre gerjedett, ámbár, a' chaeroneai ütközet óta számítva, tovább két évezrednél idegen rabiga alatt szenvedett. Milly szívemelő, milly tanulságos jelenet! Tehát nemzetnek, mint egyednek egyik főjoga és kötelessége: ön életének fenntartása. Nemzetnek élete a' nemzetiség, mellynek nem egyedüli ugyan, de bizonyosan egyik fő eleme, a' nemzeti nyelv.

De nem elég az, hogy a' nemzet éljen, és sokái g. éljen, hanem élve zve és munkálva is kell élnie. Valóságos élet csak ott van, hol minden erőnek szabad kifejtése és munkálása megengedtetik, a' mennyire ez az egésznek kára nélkül eszközölhető. Azért olly nemzet, mely elnyomó zsarnokokból és elnyomott helotákból áll, valóságos nemzeti életet nem él; ellenben, mennél több polgárra 's mennél bővebb mértékben árasztja valamely nemzet polgári alkotványának jótéteményit, annál hoszszabb 's annál tökéletesb életet fog élni, még pedig két okból: 1) ször mert annál inkább 's annál több polgár érdekében fog fekvüdni a' nemzet fenntartása; 2) ször mert annál több erő fog kifejlődni, következésképen annál többet fog a' nemzet élvezni 's munkálni. Ezen elveket hazánkra 's különösen az ösiség kérdésre alkalmazva, könnyű átlátni, hogy, ha a' nemesi fekvő birtokra nézve a' szerzehetőségi jog minden korlát nélkül külföldiekre is kiterjesztetnék, ez nemzetiségünket, melyet úgy is csak nagy bajjal bírnak fenntartani, könnyen veszélyeztethetné; de hogy azon jogot minden született hazafira igen is kiterjeszteni szükséges, ha a' nemzetnek minden erejét kifejteni 's annak hosszu és boldog életét biztosítani kívánunk. Ezen elvet a' következő §ban is megerősítve találandjuk.

6. §. Alkotványos szempont, nevezetesen az aristokratiai elemre nézve. Az aristokratiai elem rendeltetése a' alkotványunkban is, mint mindenütt, az: hogy a' monarchiai és a' demokratiai elem között a' súlyegyent tartsa fen. Aristokratia minden társaságban, következésképen minden közállományban is van; bár nem is a' törvényekben, de bizonyosan in praxi és tetteleg. De az aristokratia sokféle: első és legészszerűbb faja az ér-

(* Nemzetiségünk koczáztatása vagy inkább tökéletes hajótörést szenvedése mellett a' szerk.

a' majd másfél percig a dönté, több mint fél dékék alá temettetik, i statusokban tüvész amvaszott el, 's mint- illivé. Közép Ameriká- nak fővárosát Leont, gyermeket legkikere- on. E' szörnyet az egy- üz, a' jobbak megve- tt 's boszúja dühét ár-

osinak összes száma 292,791 férfi, és osinak összes száma férfi, 135,053 némbér. dő kamrákra a' válasz- rs mind ellenzéki je- lma aligha meg nem zág egyéb vidékein is ek el. — A' porosz ki-

lakába a' Bosphorus thi hírek szerint a' drú- sek napról napra élén- o' a' füst és láng, melly a' védtelen lakosok, gyermekek, esapaton- rtekbe, itt menedéket ennapp ütközét és vé- g még is a' maroniták él, hol a' keresztyén uczinusok zárdája és gy barát — P. Charles ott, szolgálival együtt ritók azonban megki- Hassannál állomásoz, Resid pasát 30 ezer a szükség, hogy a' fel- ettessék. Béke-aján- at; az olly mesterileg nt a' felebaráti szere- em tudják, mit cselek- feletti pártolásával.

1845.

Magyar Gazda- tatván, a' t. cz. gazda- yamra 4 pftal jövőre is titoknoki hivatalában -casinóban; vidéken az 3-3

zhírré tétetik, hogy a' Kalocsán tartandó ár- adatni nem fognak; és ldekre nézve, viszsa- 1-3

yallai t. közbirtokosság neknek következtetésében mból Ersekújvár, Nyi- guthban fekvő ó-gyalai s mézarszéki jogok az kezdvé három egymás- án délután 3 órakor Ö- yilványos árverés után re az azon jogokat ha-

en hitelezőji, az általa an ezennel felszólítat- ti alkudozást, 's neta- e a' tartozást kimutató nni ne terheltessenek; o p. o. v. i. e. s. János m. k. a, lakik Temesvároft 3-3

Arpa.	Zab.	Kukorica
78	67-69	76-90
40	42	51
48	42	61
2-46	40-43	---
56	45-52	70-76
65	51-53	---
60	52-56	75-80
50	37-40	50-60

vény 100 fr. 134 fr. ut 100 fr. 149 1/2 ,, bati . . . 107 1/2 ,, . . . 665 ,,

telem — és erkölcsi jellem, vagy ha úgy akarjuk nevezni, az érdem aristokrátiája, 's legboldogabb lenne azon közállomány, hol ennek volna legnagyobb befolyása, azaz, hol a' legértelmesebb 's legbecsületesebb emberek volnának törvényhozók és kormányzók. Ezen szempontból tekintve, kárhuzatos minden rendszer, melly p. o. a' hivatalviselhetést vagy jószágbirhatást bizonyos rendre szorítja, és más rendű polgárokat abból kizár. Mondom, a' jószágbirhatás is, mert nemde kívánatos, hogy a' jószágok a' legértelmesebb 's legbecsületesebb emberek kezében legyenek? Hisz ezekben bizonyosan legjobban fognak műveltetni és jövedelmeik legjobb czélokra fordíttatni.

Második fajta az aristokrátiának a' földbirtok aristokrátiája, melly amazzal ugyan fel nem ér, de tagadhatlanul két jó oldala van, t. i. a' földbirtokos jobban szereti hazáját, és függetlenebb, mint az, kinek fekvő birtoka nincsen. De hogy ez ama rendelkezésnek, t. i. a' sulygyen-fentartásnak megfelelő legyen, a' földbirtoknak örökösnek (erblieh) és bizonyos nemzetségekben némi részben állandónak kell lennie; különben a' földbirtok elveszté tulajdonságát, és az aristokrácia 3dik fajára, t. i. pénzariszokratia vá fajul, melly valamennyi aristokráciai faj közt legrosszabb, 's ama czélnak elérésére legalkalmatlanabb. A' tőzscr, ki egész birtokát minden szempillantásban egy pár váltólevél által a' világ bármilly szegletébe átszállíthatja 's kinek ott van hazája, hol leghamarább gazdagodhatik meg — bizony nem sokat gondol hazája alkotmányával 's annak fentartásával.

Az aristokrácia negyedik fajáról, a' birtoktalannak a' nemességéről, az ősiség kérdésére nézve alig van mit szólnunk. A' birtoktalannak nemes annál fogva, hogy némely előjogok és kiváltságokkal bír, hajlandó ugyan az alkotvány, azaz, amaz előjogok és kiváltságok védelmére; de nem eléggé független, hogy azon védelmet csupán ő reá bízni lehetne, mert igen is könnyen lesz vagy a' despotismus vagy az ochlokratia eszközévé.

És így valaméddig olly politikai rendszer fel nem találtatik, melly az értelmiség és erénynek mindenkor tulnyomóságot biztosít, alkalmasint földbirtok aristokrácia nélkül el nem lehetünk, mert ez a' többi között mégis csak a' legalkalmasabb a' sulygyen, 's ezzel együtt a' közbéke és nyugalom fentartására: legalább a' világ történeteiben nem sok példát fogunk találni arra, hogy egy monarchico-democratica alkotvány minden földbirtok aristokrácia nélkül sokáig fenállhatott a' nélkül, hogy belső zivatarok szüntelen ne zaklatták, és hogy vagy korlátlan monarchiává, vagy pedig tiszta demokratiává ne fajult volna.

Mintán tehát kétséget nem szenved, miszerint az ősiség feltétlen eltörlesztése hazánkban az aristokráciai elemet olly annyira meggyengítene, hogy azt, azon elemnek tökéletes elenyészésével szinte felérőnek mondhatni, — úgy látszik elég világosan meg van mutatva, hogy ha csak alkotványunkat lényegesen nem kívánjuk megváltoztatni, az ősiséget tökéletesen és föltétlenül eltörlesztenünk nem lehet.

7. §. A' monarchiai elemre nézve. Féltség nézet volna az, melly az ősiség kérdésének, a' mennyiben az a' k. fiscust illeti, csupán financialis oldalát fogná fel, t. i. azt, hogy a' királyi kincstárnak kárpótlást kell szerezni azon jövedelemért, melly most az úgynevezett caducitásokból belé foly. Alkotványunk szelleme szerint a' dolog veleje mélyebben fekszik.

Hogy a' monarchiai elem erőteljesen munkálhasson, és mind azt, a' mitisztéhez tartozik véghez vihesse, a' jutalmak osztogatásának a' király kezében kell lennie. Azért bölcseken rendelték törvényeink, hogy magszakadás által a' királyi fiscusra szállandó jószágokkal érdemes hazafiak jutalmaztassanak meg, mi által egyszersmind azt akarták elérni, hogy az aristokrácia, még pedig, — mit el nem kell feledni, — azon aristokrácia, mellynek földbirtokos királyi adományban, következésképen a' királyi kegyelmében gyökerezik, 's mellynek egyik hivatása az, hogy az országló ház érdekéhez csatolva, annak a' demokratiai elem netaláni alkotványellenes törekvései ellen védgátul szolgáljon, — hogy, mondom, ezen illyképen szerkesztett aristokrácia az országban soha ki ne haljon, soha el ne fogyjon, hanem a' kihalt nemzetségek helyébe más hasonlók lépjenek.

És ez oka, miért nem lehet mondanunk: Hisz a' király nemcsak jószággal, de pénzzel is jutalmazhat! — miért, ismét alkotványunk lényeges megváltoztatása nélkül, nem lehet az ősiséget úgy eltörleszt-

tenünk, hogy a' caducitások végkép szünjenek meg és azokért a' királyi kincstárnak csupán pénzbeli kárpótlás nyujtassék.

Egy mesterséges erőműben csak egyetlen egy rugónak erejét vagy erősíteni vagy gyengíteni, sokszor annyit tesz, mint az egész erőmű hatását és irányát megváltoztatni, mi által könnyen e' vagy ama' kerék, sőt az egész erőmű is összezúzathatik.

8. §. Eddigi törvényeink elégtelensége. Mintán az előbbieken kijelöltük az irányt, mellyet a' törvényhozónak szem előtt kell tartania, vessünk egy pillantást eddigi törvényeinkre 's legottan meg fogunk győződni, hogy azok midőn egy részről minden birtokot bizonytalanná tettek, 's az ezen bizonytalanságból csirázó rosszakat csoportosan behozták az országba, más részről még sem érték el a' kitűzött czélt, és a' felebb kített követeléseknek vagy épen nem, vagy legalább csak igen tökéletlenül feleltek meg.

Nem feleltek meg a' természetjog követeléseinek: mert a' tékozló atya ősi jószágát is elzalogosíthatja, adósságokkal terhelheti, sőt örök áron is eladhatja bármilly nagy summában. Igaz, hogy fia némely esetekben az örökfelvallást megerősítheti, de mikép? Úgy, ha az eladási summát a' vevőnek megtéríti, 's így egész nyeresége az, hogy pénzért földet kaphat, de ha igazi becsén felül van a' föld eladva, kénytelen ősapái birtokának örökre hátat fordítani. Az erőteljő perek igen kétséges kimenetelét, és az úgynevezett racionabilitas (okszerűség) vajmi nagyon ingadozó fogalmát nem is említjük. — Másképen volt ez, igaz, Verbóczy idejében, hol az elidegenített jószágot közbecsű mellett, (communi aestimatione mediante) vissza lehetett venni, 's meg kell vallani, hogy azon rendszer legalább következetesebb volt mint a' mostani.

Még rosszabbul áll a' dolog a' zálogos kötésekkel, mert itt az örökös köteles az esztendő legfolyását bevárni, harminczkét esztendő pedig vajmi hosszú időszak, melly alatt az erőteljes ifju aggastyánná lesz.

Itt van helye megemlíteni azon káros hatást is, mellyet mostani hibás rendszerünk nemzeti jellemünkre gyakorol. Mindennap olly dolgok történnek Magyarországon, mellyek egy lovagias nemzet becsületességével és jogérelmével igen rosszul férnek össze, példának okáért: a' vevő valamely jószágért nem akar többet adni ötvenezer forintnál, de előre számítván arra, hogy így az eladó fia v. rokona majd el fogná szedni, rá bírja az eladót, hogy 80 ezret irjon be, ámbár csak ötvenet kapott. Ez csak egy módja a' törvény kijátszásának; ehhez hasonló még számtalan van.

Ha mégis a' törvény valamely megelőző rendszabályról gondoskodott volna, hogy p. o. az eladni vagy elzalogosítani kívánó birtokos tartozzék szándékának indítóokait igazolni, 's a' törvényhatóság engedelme nélkül az eladás meg ne történhessék, — sokkal kisebb volna a' baj. De most? — Az eladás szabadon vitetik véghez, az örökös harmincz évig ex praejudicio perel, 's mintán sok pénzt és időt elköltött, ítéletet nyer: hogy a' fassio bizony racionabilis volt, 's azt megerősíteni nem lehet.

Mi a' nemzet gazdasági szempontot illeti, ez úgy is rendszerünknek leggyöngébb oldala, mellyet minden ellenségei legtüzesebben megtámadnak; erről tehát többet szólni felesleg volna.

A' nemzetiséget rendszer talán fentartná, ha minden országgyűlés nem teremtene új meg új indigenákat, és ha olly könnyű nem lenne a' törvényt, melly a' külföldieket a' nemesi földbirhatásból kizárja, kijátszani. Hány külföldi, hány zsidó bír már nemesi jószágot, nem örök felvállal, nem is királyi adomány, de színlett adósság czime alatt bírói zálogképen? Mióta pedig nem törvény, hanem curialis decisio a' nem nemes hazafiakat is egy rangba sorozá a' külföldiekkel, — a' nemzetiségre való tekintett tökéletesen, de tökéletesen el van tévesztve!

De talán a' mostani rendszer az ariszokratia tartja fen? Igen bizony, de csak akkor, ha az ifju aristokratának elég pénze van visszaváltani azt, mit az öreg aristokrata elpazarlott.

A' királyi fiscus a' hasonlóképen van a' dolog, ez is csak úgy juthat örökségéhez, ha a' rajta fekvő terheket kifizeti. Irott törvény szerint szabad volna ugyan a' magszakadónak (ultimus deficiens) bírói zár által gátot vetni; de hol van erre példa?

Ekép a' mostani rendszer czélszerűtlensége világosan kitetszvé, új törvényalkotásról kell gon-

dolkozni. Ebben alkalmasint minden párt meggyezik; de milyen legyen hát az új törvény? e' a' nagy kérdés.

9. §. A' törvényhozás feladata. A' jobb elősorozott tekintetek mindegyikének formán és tökéletesen megfelelni, lehetetlen; azok, mint kiki láthatja, egymást korlátozzák. Feladat tehát csak az lehet: azokat úgy összeczegezni, hogy egyik se áldoztassék fel egészen, ha mindenik, es pedig azon mértékben, mellyet arlagos fontossága megkíván, méltánylásra találjon.

Ezen a' ranylagos fontosságról a' vélemények soha ugyan meg nem fognak egyezni, a' mint ez vagy amaz vagy a' természetjogi eszlehezi közelítést, vagy a' műipar és nemzeti gazd elömozdítását, vagy a' nemzetiséget, vagy az okrácia és a' kormány érdekeit fő tekintetnek úgy kiki azon, ő általa fő tekintetnek tartott el a' többit alája fogja rendelni.

Azonban az idő hatalmasan parancsolólvánván a' kérdés feloldatását, „parvi properem ampli, si patriae volumus, si nobis vivere chari” így a' következő igényleten törvényjavaslattán egy két fővényszemet foglaland magában, az épület felállításában használhatónak fog találni.

Fabriczy Sámuel.

Uj irány az agltatlo terén. Mi tehetség szerint ügyekezünk multkor okokkal támogatni benső meggyőződésünket, melly mintegy parancs, hogy a' háttérbe szorított oppositio ellen e' sulyos vádat szó nélkül ne hagyjuk, hanem erhez képest viszszaigazítani siessünk. Azonban történi meg gyakrabban, minthogy a' jó szándék erővel nem párosulhat, mikor aztán a' kitűzött cél nem hogy elértnék, hanem talán annak egyri megközelíthetése is mód nélkül nehezítették; lehet ennél fogva, hogy ott kifejtett nézeteink csak azokat, kiknek kibékítésére 's méltányosabhat szelidebbé tételére irányozva voltak, viszsza pésre 's engedékenységre nem bírák, de még most azon félt, mellynek t. i. érdekét védni törekedtünk sem elégték ki. Ez igen könnyen megeshetett, mind az ellenfél, melly önképzelt diadalának ezetében, több erőt látszik maga-és táborának eldonítani, mint mennyivel valóban bír, — némileg nyert csatáru álmodozik, 's azért egyezkedésre úgy bírható, ha a' kibékülés föltételei magasra fektett követeléseinek megfelelnek; mind az oppositio mellynek érdekében mondhatni hivatlanul vállamagunkra a' közbenjárást, rég megszoká sokkavésb erőt tulajdonítani azoknak, kik az ellenzék lóji mellett nem küzdenek, hogy sem azok részsikert ígérő föllépésre csak számot is tartana.

Nem lehetetlen, hogy mind két fél csatlakozásig példaul a' N. U. nyiltan tagadja, mit egyik kalommal a' pártok legyőzetés utáni fölvadásmondának, ez alatt pedig erősen hiszi és szóval a' bizonyítja, miszerint a' dolgot valóságos is látja, 's a' határozó győzelmet mármár üstökénel va tartja: — tehát nem lehetlen, hogy e' közbe oppositio emberei is hibásan számítgatnak, ha úgy számítgatnak, mert az ügyök mellett emelkedő — táborukból eredt — védő szóznak annyi hatása lálabb lehet, mihez képest azok, kik nem annak vendenek, ha itt vagy ott végitéletet mondhattak nem ha itélethozás előtt alkalmuk volt az okalapköllőleg meghányani 's átvizsgálni — nem leenkényszerítve egy oldalról jött adatok után tehát oldalulag ítélni. — Mikik hibás, következéseiben ross, rosszul alkalmazott tanok kifolyásaként tektük hazánkban a' polit. erőknök egymással homlogyenesen ellenkező dandárookra osztását, 's nem hisoha, hogy az egyedül üdvözítő szer akár egyik kár másik tábor birtokában volna, más részt megittuk, miként a' külön csapatoknak küzdéseiben kttó erőt ép azon hit kölcsönöz, miszerint mindenik magát a' egyedül csak magát hiszi a' boldogító birtokában — illy közbenjáró szerepviseletsgyenítőnek soha nem tartottunk, ámbár a' párt szeszélye, nagyobb kisebb kötekedési hajlamuk nünket ezen állásunkért majd egy majd más váilletett, mint legközelebb a' N. U. részéről láttuk, n eljárásunkat ecclcticismusnak nevezvén, ez lapunkat isten tudja mi ross oldalról hívé bélyegnek.

Elfogultság mindig 's mindenben volt, emberi gló természetünkél fogva leend is mindenkor; c hogy más meg más alakban más és más tárgyakról. A' vallási üldözés sötét századiban nem

minden párt meg is e-
az új törvény? ez ám

s feladata. A' fel-
nd egyikének egy-
elni, lehetetlen; mert
ást korlátozzák. Fela-
t úgy összeegyeztet-
k fel egészen, hanem
ekben, melyet arány-
eltánylásra találjon.

ntosságról a' véle-
fognak egyezni, mert
természetjogi eszmék-
r és nemzeti gazdaság
tiséget, vagy az aris-
eit fő tekintetnek nézi,
tetünek tartott elvnek

asan parancsolólag ki-
„parvi properemus et
nobis vivere chari.” És
en törvényjavaslat is,
aland magában, mely
álthatónak fog találtat-
fabriczy Sámuel.

erén. Mi tehetségünk
kokkal támogatni azon
Elly mintegy parancso-
t oppositio ellen emelt
gyjuk, hanem erónk-
ssünk. Azonban mi sem
nthogy a' jó szándék e-
nikor aztán a' kitűzött
em talán annak egyko-
kül nehezítették; meg-
fejtett nézeteink nem-
ére 's méltányosabb te-
va voltak, viszsza-
h bírák, de még magát
ét védni törekedtünk,
nyen megsehetett, mert
zelt diadalának előér-
ga-és táborának tulaj-
an bír, — némileg már
rt egyezkedésre csak
ltételei magasra feszít-
ek; mind az oppositio,
ni hivatalnól vállaltuk
g megszoká sokkal ke-
kik az ellenzék zász-
gy sem azok részről
ámot is tartana.

nd két fél csatkozok,
tagadja, mit egyik al-
s utáni fölolvadásáról
n hiszi és szóval tettel
t valósággal ő is ugy-
már már üstökénél fog-
ny, hogy e' közben az
ámitgatnak, ha ugyan
ellett emelkedő — nem
ak annyi hatása lega-
kik nem annak ör-
életet mondhattak, ha-
nok volt az okalapokat
gálni — nem leendőnek
adatok után tehát egy-
s, következtéseiben ká-
folyásaként tekintet-
egymással homlok-e-
oszlását, 's nem hittük
ő szer akár egyik a-
na, más részt meg lát-
k küzdéseikben kitar-
s miszerint mindenik párt
hiszi a' boldogító szer-
ó szerepviselést szék-
nk, ámbar a' pártfelek
ekedési hajlamuk be-
ny egy majd más vaddal
r részéről láttuk, mely
k nevezvén, ez által
alról hívé bélyegzett-

ben volt, emberi gyar-
d is mindenkor; csak-
s és más tárgyak kö-
szábadiban nem volt

kényszerítő eszköz, melynek használata a' lelkiis-
méret ellenében meg ne kísértetett volna; máskor is-
mét más nemű üldözések valának napirenden; —
de azért az üldözés egészen soha sem hiányzott. Ma
is a' 19ik század fölvilágosultsága mellett olytán
surlódások láthatók mindenfelé, melyek, daczára az
axiomaként hirdett és sok által ollyanul elfogadott
állításnak, miszerint a' szabadon működő ész fegyve-
re elvégre is kivíja az igazság 's való számára a'
diadalt, — naponként szemlélhetjük, miként alkalm-
mazásban az egész alig több önámításnál 's álfoga-
lomnál, egyebet alapul nem bír. Különösen mi a' poli-
tikai pártok alapelvét illeti, ugy látszik legtöbbben
hiányos fölfogásra építik tanáikat, mert míg egyfelől
kétségbe nem vonható igazság gyanánt állítják föl,
miszerint alkotmányos hazában organisált polit.
pártok működése nélkül nem halálthatni, másfelől meg-
felelkezni látszanak arról, hogy a' pártok működése
után remélt siker legnagyobb része már a' priori el-
veszett az által, mert mindenik párt magát képzeli
a' kellő téren 's mi gyakorlatban még sokkal nagyobb
fontosságu, csak ugy hiszi az egészt — tehát az
ellent is — boldogíthatónak, ha arra saját tanának
hitágazatit fölerötété. —

Vegyük csak jó hazánkat, 's tekintsük végig
azok sorát, kik büszke önértéssel hivatkoznak polit.
pártállásuk nyíltan bevallott tanaira, míg ellenben
gony vagy szánalom szülte mosolyal néznek azokra,
kikről elmondhatni, hogy határozottan egyik létező
pártnak sem emberei — tekintsünk végig ezeken 's
látni fogjuk, hogy mindannyian magyarok, alkotvá-
nyos érzelmű magyarok, kik törekvésök végeztéljaul
Magyarország boldogítását tűzik ki; — 's mégis, ha
eljárásukat elfogulatlanul de figyelemmel vizsgáljuk,
nem hogy ugyanazon eszközök azon egy utoni haszná-
laltatását szemlélnők, hanem e' helyett olly eltérő 's
egymás paralyzására irányzott munkásságot látunk
kifejleni szemünk előtt, mihez képest elvégre, két-
kedve kiáltunk föl: egek lezen emberek mint hitethe-
tik el magukkal, hogy szeretett hazájok boldogsá-
gán munkálkodnak! — Alkotvány, nemzetiség, pol-
gári szabadság, anyagi jólét 's ehez hasonló jelmon-
datok olvashatók a' pártok kiszegzett zászlóikon, 's
mégis ha belépünk a' szomszéd táborba, annyi mint-
ha száz mérföldnyi utat tettünk volna, mert már itt
ugyanazon szónak egész más az értelmezésök: 's ez
igy fog történni velünk, ha végig megyünk a' tábor-
sorokon, melyek léteztek 's a' melyek jelenleg meg-
vannak, 's igen valószinű, ily leend azokkal is, mel-
lyek majd csak ezentul támadandak.

Általányosságban nem nehéz bármi tárgyra
nézve is kifogást tenni 's azért nem ép lehetlen, hogy
valaki ezen 's hasonló nézeteknek nagyobb nyomató-
kot nem igen tulajdonít, mint például a' gyakorlatiaság
embere fiatal optimisták utópiái álmodozásának tulaj-
donítani szokott; azonban valamint ez utóbbiakra néz-
ve meg kell vallani, hogy olly állapotot tárgyaznak,
melly ha lehető volna, nemünk a' mostani terhes föld-
di lét gyér örömeinél sokkal több jóban részesítend-
né, vagy is ha ezen utópiái álmokra nézve nem tagad-
hatni, hogy azok magokban véve eszményileg szépek
's értékök hiánya emberi gyalóságunk 's véges erónk
tehetlenségeinek származéka: ugy a' fön kifejtett ál-
talányos nézetekre vonatkozólag legföljebb is an-
nyit mondhatni, hogy a' gyakorlatiaság embere nem
arra ügyel, minek és mint kellene lenni, de arra, hogy
a' meglevőből annyi hasznót huzzon, mennyit csak
lehet, 's az emberi cselekvés hiányai fölötti sópány-
kodást hordóban ülő bölcseledőkre bizza; — azt a-
zonban nem állíthatni, hogy nem a' mindennapi élet-
ből vonattak el, tehát légből kapott ábrándképek.

A' mondottakból látható, miként polit. pártok tö-
rekvéseinél a' siker legnagyobb része azért enyészik
el még mielőtt született volna, mert minden egyes fe-
lekezést nem elégszik meg azzal, hogy őt saját véle-
kedésében ne háborgassák, 's benső meggyőződése
elleni cselekvésre ne kényszerítsék, hanem tovább
menve egyenesen azt akarja, hogy mit ő hiszen, má-
sok is azt higgyék, 's miként ő szeretne cselekedni,
mások is aként cselekedjenek. Külső cselekvés körül
forogván a' vita, mi természetesh, mint hogy majd
egyik majd másik követ el botlásokat, 's viszont fő-
dözi föl ellenfelének botlásait; — ha csalhatlansági
recipével nem látnák el magokat a' küzdő felek, mi-
előtt csatára szállnak, ezen surlódásoknak végtelen
sok hasznuk fogna lenni, mint például szorosán tudomá-
nyos vitatkozásoknál láthatni, hol valamely föl-
fogott eszme lassanként jobban jobban kifejtetik; e-
gyenlő tüzzel mindkét felől, mert a' végsiker még

mindkettőre nézve talány, 's akármelyik részre üs-
sön ki kedvezőleg, mindkét félnek közös nyeresége
leend. Ellenben polit. pártok küzdésénél — t. i. olly
polit. pártokénál, millyenekről főnebb szólunk, 's mi-
nőkkel édes hazánk is nem kis mértékben van megál-
datva — egyik fél győzelme okvetlen eltiportatása és
semmivé tétele a' másinak, a' nélkül hogy még ez
által kétségtelenül be volna bizonyítva, miszerint a'
nyertes rész diadala a' jó ügy diadala is. Ezért olly el-
szántak ezen pártok harczküzdelméi, ezért — mint
mult izben mondtuk, 's itt újra ismételjük — nem
fegyvernyugvás, nem vizsonos értesülés-szabta föl-
tételék melletti béke, de egyenesen egyik félnek a'
másik általi elnyeletése, a' gyöngébbnek az erősb-
tól eszközölt fölolvásztatása — vetnek az eként ki-
fejlett esatának véget. Mellesleg megjegyezhető itt
az is, miszerint a' győztes fél koránsem képes a' le-
győzteket magával homogen részékké assimilálni;
folyvásti forrongásban marad az egész, a' nélkül hogy
salakját kiforrva, kívánt egyneműsége vergőd-
hetnék. Uj meg uj színezetek merülnek föl, eleinte
nem ritkán annyira hasonlítók a' csak imént letün-
tekhez, hogy fölületes vizsgáló nem kételkednék azo-
kat a' már megszüntelt egynek tartani; lassan-
ként az átalakulás észrevehető lesz, mikor aztán
kevesebbé avatottak is, a' nélkül hogy a' benső
működés erőt 's természetét ismériők kellene, ité-
letet hozhatnák a' történet változás fölött, vagy lega-
lább a' dolgok uj fordulatát észrevehetik. Példával
hasonló esetekben ritkán elhetni, mert a' példaként
kikapott egyes esetnek az egészszeli organikus ösz-
szefüggése már a' pusztá felhozás által is megszakít-
tatnék, mivel az érintettük átolvasztó fermentatio
szakadatlanul folyvást tart, 's észrevétlenül rövidke
időpercz alatt is észrevehető eredményt — változást
idéz elő; mégis e' sorok írója mint élő példára bizton
hivatkozik azon pártra, mely hazánkban az utolsó
országgyűlésig liberalisnak tartaték, 's mely azóta
a' N. U. által demokrata pártnak nevezteték: ki állítja
vagy csak hiszi is, hogy e' két névvel nevezett párt
egy és ugyanaz, ép ugy hibáznék, mint ki a' régi 's
mai oppositio közti különbséget a' N. U. által lett uj
elnevezésnek tulajdonítaná.

Láttuk, minő a' polit. pártok állása egymás el-
lenében, elvontan minden alkalmazás nélkül; mond-
hattunk volna még igen sokat, ha szorosan a' magyar-
országi pártokat tartjuk szem előtt, 's egyszersmind
figyelmeznék a' hazánkbeli sajtó-viszonyokra; mely-
lyek többi közt nem akadályozhatják, hogy majd e-
gyik majd másik párt ne részesüljön több kedvezés-
ben, minek ismét természetes következtése, hogy a'
tulnyomóságot gyakorló párt győzelme szükségkép
nem a' jó ügy diadala is; — azonban ezt 's hasonlókat
hosszszabban fessegetni nem akartuk, nehogy alkot-
mányunknak látszassunk hibául fölronni akarni azt,
minek végeka sajátlag emberi természetünkben ke-
resendő. Az el nem fogult meggyőződheték, miként
a' való, a' kellő és igaz kiküzdésére a' szorosan
elkülönölt pártok működése nem a' legbiztos, csal-
hatlanabb eszköz; — azok, kik ne tán a' gyakorlati éle-
ltre hivatkozva, állításainkat kétségbe vonni szán-
dézoknak, ám álljanak élé, 's mutassák meg, hogy
a' főnebb kimutatott hiányok ügyes alkalmazás mel-
lett, tehát in praxi nem hogy szaporodnának, de tete-
mesen leapadnak; mutassák meg hivatkozva az élet-
re, példákat idézve, 's hazánk sajtó-viszonyival a'
polit. pártok minőségét, működéseik természetét,
közelebb kapcsolathatá téve: addig míg ezt teendők,
még egyszer nyilváníttuk, miként alkotványos nem-
zetnél egymással merőben ellenkező 's tán fősőbb
kéz által intézhető polit. pártok működése az igazság
diadalának nem csalhatlanul biztos eszköze. Legkö-
zelebb azt vendük vizsgálat alá: vajjon olly állás,
millyen a' Jejenkoré volt eddigelé, 's isten segítsé-
gével ezután is maradni fog, mennyiben van kevésbé
kitétetve a' főnebb elsoroltak hibák 's veszélyek-
nek, akár általányosan, akár hazánk sajtóviszonyit
tekintve. Ha mi eltérés van eljárásunkban, ezért e-
gyenesen csak lapokonunkat vádolhatjuk, mely ve-
lünk folytatott szóváltása közben ezen hírokat is
megpendíté.

Bihariközügylés. Jun. 2án. Ezen gyűlés első
napját hivatalos jelentések 's egyéb közigazgatási
tárgyak feletti vitatkozások fogván el, semmi érde-
kesb tárgy nem fordult elő. A' másod napi tanácsko-
zást érdekessé a' Helytartó-tanács pünköszt-hó 23
káról kelt azon intézvénye, melly szerint az adózó
nép javára, melly egyik széléről az országnak másik-
ra inség miatt vándorlani kénytelen, 's legkisebb in-

ség idején azt éhenhalási vész fenyegeti, takaré-
magtárakat felállíttatni 's a' már létezők alapszerke-
zeti állásáról jelentést tételni parancsol. Ezen üd-
vös hatásu rendeletről, több rendbeli szónoklatok so-
rán kiemelendőnek véltük tb. B. Ö. urét, kinek a' cas-
sino legközelebbi közgyűlésén ugyane' tárgyan tett
indítványa megbukván, jelen intézvényben uj anya-
got talált annak ismétli pártolása általi életbe lépteté-
se eszközzésére. Szónoklatában jelesül fejtegeté tár-
sas életünk 's magány-gazdálkodásunkat tárgya-
zó ama tényeket, melyek a' természettől annyi áldás-
sal felruházott hazánkat gazdaggá 's nagygyá te-
hetnék — 's ezt egyedül takaréksóság által tartván
elérhetőnek, t a k a r é k m a g t á r o k a t mint a' nem-
zeti gyarapulás forrását, 's minden üdvös czél fő té-
nyezőjét mindenek fölött javaslá, fájdalommal említ-
vén egyszersmind, miként nemzetünknek minden-
re, mi hűságra, dicsvágy v. rangra tör utat, elég pén-
ze van, számláljuk fel ugymond naplóinkbani kiadá-
sainkat 's tapasztalni fogjuk, mi sok van azokközt,
minek semmi haszonrugója nem vala, például a' kortes-
kedést hozá fel, mi egy főhivatalnok által hozatván
az országba, olly tömérdek kiadással 's foglalkodások-
kal van öszszeköttetve, melyeknek ha csak egy kis
része fordíttatnék is jótékony czélokra, mennyivel e-
lőbbre állna nemzetünk minden tekintetben! Milly i-
gaz szavak! minő hazafi érzelmek! magasban érzém
dobogni keblemet minden szó után, sajogva érzém
azt, mint érzik sokan hiszem a' hűbek sorából, mi-
ként, ha van e' haza előmenetelének egy fő akadály-
a, mi állását évről évre sülyesztve, felvirágzásán féreg-
kint rágódik, a' néperköcs-vesztegető korteskedés
bűne az 's bámuljátok! ugyanazon jeles szónok, ki
annyi szépet és jót javasolt, nemcsak az általa ördö-
gi találtványnak nevezett lélekvasárlásba ereszk-
kedett, de mint álmétkodva hallám 's köztudomásu
dologitt, a' B — t párt pénztárnokalón, 's a' pénzösz-
vegeket saját személye közbevetéséveli hitele által
is kerítgeti izraelita protegétől 's kész többekkel e-
zen Deák által kis országnak nevezett megye keblé-
be gyilkot döfni, csak hogy az általok ugy ne v e z e t t o p p o s i t i o m e g n e b u j k j é k ! Valóban szomoró
dolog! ha még olly férjfü is, kinek igyekezetétől a'
haza minden jót vár, ki ékesszólásával annyi kedélyt
buzdita fel, cselekvés terén, melly fő dolog! saját
elveit olly rutulmeghazudtolja. Egyébiránt a' takaré-
tári ügyben határozatott: hogy m e g y e - a l i s p á n i e l -
nöklet alatt, a' kiküldöttség figyelve az intézvény-
ben említett körülményekre, jövő k. gyűlésre bemuta-
tandó tervet készítsen; fősözgábiránk pedig a'
megyei takarékmagtárak állásáról véleményes je-
lentésüket ugyanakkor adják be. Ezután a' honorati-
orok szavazási joga jövén tárgyalás alá, elnök ő m g a
felszólítá a' Rket, hogy a' m. k. H. tanács többszöri til-
to rendelete folytán végzéseiktől állanának el, miu-
tán tb. J. P. ur előadta, hogy a' megye többszöri vég-
zése ellenére a' tisztesbek szavazhatását megtagad-
ni illő nem lenne, 's annak épségbenmaradására sza-
vazott; kevesek nyilatkozata után határozatba ment:
miként nemcsak az ügyvédek 's mindkét egyházi lel-
készek, de megyebeli bármily oklevelesek is sza-
vazásra bocsátassanak. E' gyűlés bezáratása után
hir hallatsván, hogy a' m. elnök egy felsőbb hely-
ről érkezett intézvényt kapott, f. i. helyettes ő n g a e z
intézvény tárgyalására csakugyan rendkívüli gyű-
lést rögtön hirdettvén, annak határidejét jun. 16-
kára tűzé ki.

Közgyűlés jun. 16. A' n. m. k. httötanács intéz-
vénye levén egyedül jelen gyűlés alapja — rende-
let vala ez, melly a' tisztesbek szavazását megengedő
megyei legközelebbvégzésnek, tisztújítási elhalasz-
tás feltétele alatt eltiltatását tartalmazván, hosszszab
vitatkozások tárgyal szolgált, mellyben m. alispán
ur emelve föl szavát legelsőbb (a' fősözök korteske-
kedés, vagy mint mások mondják, lábfájás miatt jelen
nem levén) azt ügyekezett mutogatni, miszerint a'
megyei tisztesbek szavazhatását illető végzés he-
lyén volt ugyan, mint nem törvényellenes — 's eb-
ből mi következtést húz ki? ergo a' nm. k. httötanács
rendeletét elfogadja. — Ezután áment különös logi-
kájával a' korteskedés terén, említvén, — mert tud-
juk, hogy a' tisztújítás ajtónk előtt áll — miként ő
reá sok ragalom koholtatott, 's a' nemadózást tűzik
ki bujtogatásul ellenei —, rendre! kiáltások szakí-
ták félben a' szóló beszédét, míglen Hr. J. jobboldali
ifjú szónok, ki a' baloldal hasonló türelmetlenségé-
ben részesülve felállván, előadá: miként m. alispánnak
ő m g a által is történet rendre utasítatása annál inkább
helyén volna, mivel épen a' tisztelt alispán ur párt-

emberei vetemültek azon alacsonyagra legutóbbi követválasztáskor, hogy az adózási életkérdést népművelési jelszavul kitzüni nem állván azt mondák: „ha P. követ lesz, minden nemes ember adózik“ s ez a baloldal részéről új ingerültséget szerezvén — mert az igazság sért — azt vélik már, hogy jól indult tanácskozási folyamunk ismét személyességgé fajuland, míglen a m. elnök felszólítja a szólni kívánókat „hogy hasonló ingerültséget tápláló s tárgytól eltérő nyilatkozásoktól tartózkodjanak, mert, mint ügyes tapintattal megjegyzé, ha szíveikhez nyulnak, egyik résznek sines mit a másik szemére vetnie“ — részéről is a „nemadózás“ ürügye alatt ámitókat lázítóknak nyilvánítva, kijelenté, hogy a korteskedés terén bajnokoskodókat, ha tudomást nyerend rólunk, semmi hivatalra nem jelölendi“ éljen-kiáltások követvén ez elnöki példás szót, a tanácskozás illő kerékvágásba hozatott, s a már fellobbant láng egy időre lecsendesült. Ezután a nm. hltóságí rendelet tartalma érdemileg vitattatván, egyik szónok azt fejtegeté, hogy a tisztesbek szavazhatására vonatkozó végzése a megyének milly korszerű, méltányos s igazságos; mások törvényes szempontból taglalván s megjegyezvén, miként a megyék egyedül országgyűlési törvények, nem pedig parancsok által kormányoztathatnak, országgyűlési sérelmül tekinték jónak orvosoltatását. Más részről ismét válaszoltatván: miszerint a legméltányosb haladási kérdés is törvényszabta uton történhetvén, oly esetben, hol, mint a tisztesbek szavazási jogkérdése, világos törvény nem léteben, ő felségének tulajdonítván a végrehajtó hatalmat, azt postulatum utján kívánák fölterjesztetni. Vitatkozások folytán különös vala egy agg thíró nyilatkozata, ki egész őszinteséggel nem állá kimondani: hogy ha tiszttjítástunk oly köz el nem volna, jelen parancsok nem tudja mi tevék lennének — s gyanuskodási váddal illetve őmlgát, jelen parancsot a latto mos uton általa eszközöltnek állítá: azonban alig ejté ki e szót ajkain, általános zugás vonula át a teremem, „actio“ harsog mindenfelől, a tanácskozás megszakad, míglen a m. elnök szóhoz jutván, időt nyert kérni a RRet, hogy B. L. th. urnak szavai megmagyarázhatását engednék meg — ekkor az ősz férfit, kit eddigelé az illedelmes mérséklet határi közt hallánk szónoklani, nem tapasztalt keseredés lépé meg, s a fiataliságot agg fúrteire emlékeztetvén, kéré, ne leczkézgessék őt; kijelentvén egy uttal, hogy ha mondott is valamit, mit ő mga megbántásul vehetne, sértő szándéka nem levén bocsánatot kér — mire ő mga egész nagylelkűséggel kijelentvén, hogy szónokotilly oldalról még nem tapasztalván, mivel szándokát előadta, neki részéről megbocsát, s a RRek részéről az actiót szinté elengedtetni kéri; így lön ment az említett thíró a széksértési keresettől. Volt még egy vastag modoru szónok, ki jelen parancsbani megütközését ott látván, hogy a nm. hltótanács a tisztesbek szavazását a tiszttjításhoz conditio sine qua nonul köti, az egészet csak gyermekjátéknak nevezé; de ő mga ezt illedelemmel eléggé viszszatorolta, hivatali kölességénél fogva kijelentvén, miszerint sem a nm. kanczellária, sem a hltótanács gyermekjátékok gyakorlani nem szokott. Több kisebb jelentékü nyilatkozat után, megemlítve azt, miként L. G—n kívül a parancs-elfogadás ellen senki sem szavazott, s nagyobb rész azt a sérelmek sorába jegyeztetni ohajta — gondolván a századosok sorában ez is megfér! — elnök f. i. helyettes ur ő nga a többség akaratát illy értelmű határozatban fejezé ki: „a nm. hltótanácsnak tisztesbek szavazhatását tiltó parancsát a RRk elfogadván, a nemesség őszszeirásában foglalkodott választványnak, a tisztesbeknek a szavazók sorábuli kihagyatását kötelességévé teszük, de jelen parancsban a RRek sérelmet látván, azt az országgyűlési sérelmek sorába följegyeztetni kívánják.

Ezzel befejeztetvén tanácskozásunk, annak megbírástát a tiszttel olvasóra bizván szabad legyen a Rendek többsége véleményét, röviden saját abbéli nézetemben tolmácsolnom: miszerint e nap dícsősége, úgy modor, mint elv tekintetében elnök ő nságát illeti, mint azt, hogy a hon ügye kezelésében sok a hivatalos, de vajmi kevés a vá-

a) Hiszem, mert a tiszttjítás elhalasztása sok pénzbe kerülne, s pártunk, mely hiszágnak tömjénez, s az elvet magány-érdeknek alárendeli, megbukhaték. Ez is liberalismus?

lasztott! A már előttünk levő tiszttjítás foglalkodtatja jelenleg nálunk az elméket s tartja feszülten figyelmünket. Két pártra van oszolva eddigelé meggyénk a választásra nézve, nem elv de személy érdekében, Bernát J. m-alispán és Papszász urakéra t. i. — mind ketten első alispánságra tüzetvék ki, csak az fő bajunk, hogy ő mga mélyen hallgatván, szándokáról mitsem tudunk. Bizony félek, hogy a deák monda: inter duos litigantes tertius gaudebit, szavai aligha itt is nem teljesülnek. Közli Noszlopy Antal. — U. I. Késő közlésemért előre nem látott akadályok miatt engedelmet kérek, a június 16dikival együtt közleni tán helyén van az előbbi is.

A biharmegyei új tiszttjítar névsora köv. főisp. helytartó boros-jenői Tisza Lajos elnökle alatt f. 1845dik év jun. 23dikán tartott tiszttjítás következtében első alispán: Papszász Lajos, 2ik: Sántha György; főjegyző: Miskolc-zy Lajos, első aljegyző: Noszlopy Antal, 2ik: Komlósy Antal, 3ik: Csengery Imre; főügyvéd: Porubszky István, első alügyvéd: Hrabovszky János, 2ik: Tökés Zsigmond. Váradi járásb. főszolgabíró: Thurzó János, első al: Tokody István, 2ik: Beliczay Ferencz, 3ik: Drágos János, 4ik: Bige Imre; esküttek: Miskolc-zy István, Juricskay Rudolf, Mág Manó és Selmezy Imre; alpnéztárnok: Szilágyi Imre. Sárrethi járásb. főszolgabíró: Miskolc-zy Károly, első al: Csapó Lajos, 2ik: Olasz Dienes, 3ik: Govrik Márton; esküttek: Csiffy Sándor, Poroszlav Ferencz s Nadányi Mihály; alpnéztárnok: Bagossy József. Ermelléki járásb. főszolgabíró: Okolicsányi Károly, első al: Dráveczky Sándor, 2ik: Gulácsy Imre, 3ik: Sárközy Ferencz, 4ik: Baranyi Ferencz; esküttek: Keeskés Lajos, Lakatos László, Dobsa Elek és Laky Lajos; alpnéztárnok: Kúthy Károly. Szalontai járásb. főszolgabíró: Lakatos Benedek, első al: Sisáry Lajos, 2ik: Nadányi Ferencz, 3ik: Fonyad László, 4ik: Thurzó Miklós, esküttek: Leslyán Károly, Toperczer Sándor, Neuman Sándor és Sántha László; alpnéztárnok: Stépan István. Belényesi járásb. főszolgabíró: Oláh Mátyás, első al: Szerdahelyi Imre, 2ik: Középesy Gyula; esküttek: Toperczer Miklós, Sugó László és Tokody Győző; alpnéztárnok: Kovács György, főpnéztárnok (hadí): Verner László, házi: Budaházy Zsigmond; számvéző: Budaházy Ferencz; fizetéses táblabírák: Bölönyi Menyhért, Szilágyi Lajos, Kovács Imre és Medve Márton; központi szolgabíró: Komlósy István; esküt: Péchy György.

Nyitral közgyűlés. Egy héti törvénykezés után főispán ő excja elnökle alatt ma kezdődött közgyűlésünk; jegyzőkönyvvizsgálat, végzési jelentések nyújtattak be az illető tisztviselők által, melyben a szolgabírói kar dícséretes munkásság által tünteté ki magát. Több érdektelen tárgy közt, ezek öntének tanácskozásinkba némi élénkséget: 1) Az apnyai közbirtokosság szerfőlöttkipusztított, de jelenleg zár alatt létező erdeje gondnokságátul az illető főbíró tetemes foglalatossági miatt fölmentetett, s olly egyed bizatott meg ennek kezelésére, ki minden egyéb hivatalos dologtul ment levén, egész erejét az erdők észszerű kezelésére fordíthatja. Valóban itt az idő, hogy meggyénk Rdei komolyan gondolkodjanak erdopusztításborzasztó rendszerünk megakadályoztatásáru, mert felső vidékünk erdeji jelenleg annyira pusztítatnak, hogy ha csak okszerű kezelés s lelki-ösmeretes felvigyázás nem segítend a dolgon, legszebb erdeink maholnap tönkre jutandnak. 2) Több uradalom jónak látja uriszéket rendszeren nem tartani, mi által az igazság-szolgálatának nálunk úgy is eléggé fontolva haladó menése még jobban akadályoztatik, s főleg az adózók ügyei hátramaradoznak; ennélfogva ha ezután valamely uradalom kétszeri, sőt háromszori hivatalos megintésnek sem engedend, a megye fog költségeire uriszéket tartatni. 3) Az adózói pénzek rendetlen s hűtlen kezeltetésök, — felhozott többi közt már két adószedőnknek a beszédett pénzekkel megszökte, — felhozott egy kamrai volt tiszttartó több ezerbul álló s a megyei ügyefogyott adózókra hagyományozott tömegének egy forintra lett leolvadása. Egy jölekl táblabírák a hiányzó pénzeket az adózóktul be kíváná hajtatni, mi azonban, hála korunk jobb szellemének, általános nem tetszéssel fogadtatott, mások a felkelési pénztárbul vélték pótlándónak; — végre sok vita után az egész tárgy elévültnek nyilvánítatván, félre vettett s jövendőre ezen példás (?) kezelés megakadályoztatására határozatott, hogy az adószedők vagyona őszszeiratván betáblázassék, szákség esetére biztosítékul szolgáladván. 4) Általános nevetiséget gerjesztett egy kutya-pör — a tárgy röviden ez: egy thíró ebe hivatalos vizsgálat szerint néhány tal fagyalt (értsd kocsonya) felfalásáért, az illető hentes által, kinek nemesi jogait nem tekintve vagyónában minden előzvény nélkül garázdálkodott, másoknak rettentő például főbe lövetett. Ezt természetesen veszekedés követé, mellynek eredménye egy már hoszasabban tartó pör, — e tárgyrul már több hivatalos jelentés, s ügyészi vélemény tétetett, s

az ügy jelenleg is folyamatban van. A kutya becsár az illető thíró nagylelkűségébül leendő dolgozóháznak alapjául szolgálóndott, de az ügy amicára utasítatván, e nagylelkűség hasznát dologházunk aligha veendi. — 5) Z. S. hamis vád következtében tiszti vizsgálat alá vett szolgabírák, a tiszti vizsgálat nyomán ártatlannak találtatván, a hamis vádoló elnökleleg megdorgáltatott. 6) Másodalispánunk mint a vizszabályozás elnöke véleményt ada be a Vág vize által történt károk mikénti elháríthatásáru; mellyben a megkívántató napszám 18 ezerre tétetik, a szükséges anyagot az uradalom ajánlá meg Szolgabíráinknak a napszámali gazdálkodás szigoruan meghagyatott. 7) Általános panasz hallatszott a mézárások ellen, kik nem levén megelőgvélve a hus kiszabott árával, már több idő óta hust vágni nem akarnak, s városunk lakosi kénytelenítetnek szomszéd helységekbül hust hozatni. — S mikép segítének a bajon? a hus árát felemeltük, még pedig két krajczárral! Valóban különös, midőn egy megye Rdei a végzéseinek ellenszegülők csak illy mód által tudják engedelmességre hozni! Nem lett volna e észszerűbb mézárás uraimékat legalább bizonyos időre husmérési közzszabadság által megfenyíteni s azután ha szükségesnek találtuk, áremeléshez nyulni? illy eljárás által alkalom nyujtatik más éllemi szerek áru lójának is illyes viszszalésre. — Mit tennék például ha pékeink vagy más czébbeliek is hasonló módon kívánának áremelés, s nem adnák meghatározott áron éllemi czikkeinket? ezt is így fognák tán orvoslani? Táblabírákka neveztettek ki: Madya Ferencz az országos híru rudnai plébános és egy nemtelen, mindkettő kineveztetését éljenek követék. Aljegyzőségre annyi derék eszedők közt csak egy találtatott érdemesnek. Alügyészek is neveztettek ki minden járásban. 1—20.

Somogy megye jun. 11. Mérey Sándor ő nmg volt főispánunk bucsuzó levelének és Czindery László ő mga főispánunkká kineveztetésének kihirdetése végett f. h. 9kén rendkívüli közgyűlésünk volt. — Volt főispánunk érzenkü bucsuzó szavait nemcsak viszszairással, hanem másod alispánunk vezérlete alatt kirendelt fényes küldöttség által fogják a megye RRei viszonzni. — Uj főispánunknál leendő tisztelkedésre, úgy beigtatásakori ünneplésségre több rendbeli számos küldöttség neveztetvén, végzésileg kimondák a RR. azt is, mikint meg vannak győződve, hogy a főispán ur által leteendő szokott eskü nem lehet más, mint ezen hivatalnak törvényes esküje.

Békesmegyel közlemény Szarvas máj. 25 A közdolgok menjenek úgy a hogy mennek, mert azokhoz azok szólnanak, kiknek országos czimerök van, habár a Tantalus szomján és a chaoson soha tul nem esnek. Latták, a kik latták. Merüljünk egy kicsit a tartomány érdekébe. Mert ezen apró bögök ép úgy szoritnak s közelebb bennünket mint a nagyok. Sa lapok úgy fognak megfelelni hivatásuknak s nem fonyadnak el, ha ezen érdeknek is röviden hódolnak. E bögök körül nálunk Szarvason azt irhatom meg, hogy új furat V . . . t vevén részül, a régi földesurak idegenkednek szerfőlött az újtol s buzditják teli véglekedéssel a jobbágyokat hogy az új jövevénytul váltassák meg urbéri terheiket, mert ezen beférkező őket megsemmisíti. Jó a jobbágyok kegyletére hivatkozni, — de akkor nem kell bezzeg minden alkalommal az adóztatás új nemét feltalálni! Mint azt eltagadják, hogy itt azelőtt pálinkát főztek, pedig szemünk és füleink tanuteteleibül tudjuk. S az is micsoda intézet? Az endródi uriszék törvény ellenére 16 hold legelőt iteli 22 helyett; quid leges sine moribus vanae proficiunt? — Aztán a mi Szarvason és mindenütt a megváltást illeti, nem segesen kell váltakozni akarni, mint itt történik, hanem egyenkint szabadon megy az mint a juh az esztrengábul. Ellenben a sereges megváltás őszszebontja magát, köz perpatvar, bántalom válik belőle és a közpénz magányosok tőzsérpénze marad s évek mulva is a gázlóban vannak a váltakozni akarók, ut exempla docent. És én még jobbnak tartom: kössön a jobbágy örök szerződést az évenkénti urbérről, ugy épen olly szabad lesz mintha örökösen megváltotta volna magát s nem kell neki az aránylag roppant tőkét a megváltásért kiadni. S a földesurnak is jobb lesz, mert így az állandó földtőke megmarad, a váltáséppénz igen könnyen kicsuszó angolna lenne, kivált lengvő korunkban. — Ez a földesurni viszonyokrul, — valamint a rendőrségrül. — Csak igen boszantó! 16 ezer lakosnak mint itt vagyunk Szarvason, mikor a husvágó s még előkelő helyen merészel harmadfél font hust öt fertály híján adni! Le kel-

lene az illy rendnek a körmét szedni. Továbbá, egy dologért vagy egy pontért nem akarok az egyházi lapba írni, tehát ide írom. Világi elnököt igyekeznek némelly lélek nélküli stentorok egyházunkra ismét erőtetni, pedig egyházat kormányozni csak egyházi- nak való. Similis simili gaudet. 'S itt az egyik pap J. bár heves, de tisztalelkű igyekező fiatal ember, elnököljön. Mindenütt a ravasz erő akar uralkodni, — az erény útját szörnyetegek lesik, de álljon csak komoly akarát elhatározottan ellenükbe, szétporlanak. Általában mit gondol ön szerkesztő ur? most scilicet improbae crescut divitiae: tamen curtae nescio quid semper abest rei, 's kevés találkozik, qui duram callet pauperiem pati, pejusque letho flagitium timet: non ille pro caris amicis, aut patria timidus perire. Sőt ha találkozni is illyen, arra van szánya hogy nem használható erejét mint Tacitus 15 évig nem szólhatott, mire ő azt mondja: grande mortalis aevi spatium. Mennyi ingluvius folyt le az alatt szeme előtt. Jergőfy.

A Magyar Egyes. f. é. június 7. és Sán tartott közgyűlésének eredményéről folytatólagos jelentés. — 7szer Haering Károly főhadnagy urnak az artézi kutak furásáról 's b. Egloffstein Béla k. kincstári főerdész urnak az erdőszetecet illető munkáik némi előleges vizsgálatok 's kiegészítések után nyomtatásban kiadhatókna nyilvánították. — Szszormián az Egyesület már két korábbi rendbeli határozat nyomán magának feladásul kitűző egy példány-szólónek alkalmas helyét megszerzését, hogy így a jelenleg létező budai szőlőiskola, melly buzaföldével 's mély fekvésével bortermesztésre általában nem alkalmas, csupa venyige-szaporításra fordítván, a kivánt helyzetű példány-szólóben külön táblákra 's osztályokra osztva a jelesebb minőségű kül és bel földi szőlőfajokkal, a divatózó különböző módok szerint, szőlőművelési próbák 's borkészítési kísérletek tétethessenek; annál örvedetesbben lép meg az egyesületet Jálies Fer. pesti nagy kereskedő szíves és eléggé nem méltányolható ajánlata, mellyel az újköbányai szőlőjéből mintegy 8000 □nyi kiültetett 's jelenleg átmérőleg 300 akó bortermő tért 25 évre az Egyesületnek úgy szólván egészen ingyen átengedni késznek nyilatkozott *); melly ritka aján-

*) Nem tartóztatjuk magunkat e jeles polgártársunk és hazánkianak a jelen ajánlatra vonatkozó sorait e helyütt egész terjedelmében közölni: Nyilatkozás. A Magyar Egyesületnek hazánk anyagi felvirágkoztatására kitűzött nemes céljait méltányolva, de ismervén egy-szersmind a szűk körülményeket, mellyek között az érintett egyesület a céljainak sikerültetésére szükséges eszközök előteremtésében, a hon részéről nem eléggé gyá-moltya áll, — csekély körömhöz 's tehetségemhez képest polgári kedves kötelességemet vélem teljesíteni, midőn a többször említett egyesületnek különösen a honi szőlőmű-velés javítására 's boraink nemesítésére szolgáló működé-seit elősegíteni ohajtva, 's e végett Török János egye-sületi titoknok ural előlegesen értekezvén, — ezenem ünnepelesen nyilvánítom, hogy tör az újköbányai hegy-ségben Pest városa határában fekvő szőlőből 7774 □nyi tért, vagyis 2/4 és 5/74 □et példány-szőlő-létesítés végett a Magyar Egyesületnek f. é. october 15 nap-jától kezdve, 25 egymásután következő esztendőre, a rajta fekvő épülettel együtt, átengedek olyformán, hogy 20r a kijelentett célra alkalmazott tetszés szerinti használat fejében, az egyesület az átengedett szőlőért az első 15 esztendőben nekem évenként 3 darab aranyat fizessen, az utolsó 10 esztendőben pedig a támadandó tiszta nyereség-nek 25% jét nekem tartozzék átengedni, melly végre ezen idő alatt a példány-szőlő évenkénti számadásainak velem való közlését magamnak mindenestre kikérem. — Kikötöm továbbá, hogy 3-ór a 25 év elfolyta alatt az Egye-sületnek átengedett térség mellett, még fennmaradt saját szőlőm mivelésének czéljaira eszközölhetesül min-dig számot tarthassak a példány-szőlő kezelésére meg-bizott hivatalos egyedtől előforduló esetekben utasítást 's felvilágosítást nyerhetni, 's annak közvetett felügyelői be-folyásával érintett saját szőlőre nézve élhetni. — 4-er Végső feltételül kitűzöm, hogy valamint az Egyesület az átengedett tért egyéb célra, mint példány-szőlőnek nem használhatja, ugy más részről a kikötött 25 év lefolyta után, az Egyesület a szőlőt azon állapotban, mellyben akkor találta, minden kifogás, ellenmondás, kárpótlás és halasztás, ugy minden adóssági teher nélkül, nekem vagy törvényes örökösömnek visszaszolgáltassa. Ellenben nem vagyok idegen az Egyesület céljainak előmozdításá-ra a példány-szőlővel még egy szobát építtetni, 's a szőlő első átváltoztatása 's kiültetése költségeinek köny-nyítésére némi kézi munka- 's eszközbeli segítséget nyuj-tani. A nélkül hogy ezen szíves és önkéntes ajánlásom, 's csupán a közjó iránti tartozásim öntudatából eredő esle-kekedtem után, bármennyű jutalomra, vagy dícsőségre számítnék, tökéletesen meg vagyok győződve, hogy a fentiszelt Egyesület jelen nyilatkozásomat az érintett példány-szőlő létesítésére azon szívesseggel fogad-andja, mellyel e csekély áldozatomat a haza oltárára lateszem. — Pesten, június 1-ső napján 1845.

Ns. Jálies Ferencz, k. n. keresk. Pesten.

lás zajos éljennel fogadtatván, a szőlőnek előleges megvizsgálására szakosztályi új elnök, Szirmai Ádám ur ö miga vezérlete alatt küldöttség bizott meg. Folyt. —

Budapesti napló. (Julius 3kán.) Ne vegye rossz néven a nyájas olvasó, ha ez egyszer nem Budapest föltű-nőségeivel kezdjük naplónkat, hanem gondolatban elre-pülve a mandarinok boldog honjára, egy esetet beszélünk el, tanúságul arra, miként korunk műveltségi szelleme még oda is berontott, 's néha néha meglepő jeleit adja szépen terjedésének. Van egy haza, mellynek mai többi közt ipart művészetet akarván meghonosítani nyugat nemzeti sze-rint, kimondák, hogy az ipar becsületes kezelője 's a mű-vészetet fölmentje, mint a haza meg annyi hasznos polgá-rai 's diszei — tekintendők és tisztelendők; van e hazában egy város, szép virágzó, fényes jövőnek hordó csiráit keblében, mint Hongkong; 's e város serdülő virágzása 's fény-es jövőjének lehetősége — nem köszönhető másnak 's nem várható egyébtől, mint az ipar 's művészet alkotó mun-kásságától. Ezen városban van egy öszfűrű férfiú, nagy 's művészetben jeles, mint tán saját honfirtársai is gondol-nak, e férfiú nem egyedül a művészetet de művészetével hazájáért nemzeti is, sokszor ült éjente műhelyében, ál-matlaunul, szeméit művére, lelkét hazája derülő művésze-tére függesztve, 's mindig ifju keblének szent tüzét lehel-lé műveire, mellyek büszkeségtárgyai lőnek a nemzetnél 's bámulási a meszeszeladatt külföld előtt. 'S történt, hogy a kifáradt aggastyán művész lankadt tagjait nyugalomra bocsátá, mi közben eljövének az éjnek ragadozó madarai, 's elrablák, mit a művészet osarnokában becses 's ritkát lelhetének, Keserű volt a művész ébredése, de vigasztal-ódék, eszébe jutván, miként az igazság hű kezelője, a polgári nyugalom éber őrei kihallgatják a méltányos panasz-t és segítendek vizszakerintni a lesujtottnak elorzott kincseit. Így gondolkodék, és e szerint eszelekvék is: — folyamodott, 's ügyének igazságában bizva nyugton várá a polgárok nyugalomra ügyelők eljárását, 's az igazsá-gos mandarinok ítéletmondását. Nap és éj sokszor válták egymást futásukban; 's a közbiztoslét őrei nem mozdultak, 's igazságos bírák ajkai nem nyílnak meg ítéletre. Újra folyamodott a mélyen esakalkozott, 's most már egészen el-keseredett művész, 's kimondá nyíltan, miként nem egy nyé-ré vissza elvesztett birtokát, ha kitarva pénzes zaeszkóit teli marokkal fizete a polgári biztoslét fölött örökösöknek, sőt mi több, fizete még azoknak is, kik a hálados szívű öröket nyomba igazították, a nélkül hogy a bünsökre legkisebb gyanu is hártatnék: kimondá az ősz férfiú, hogy ez nem jól történék, 's hogy becsület polgár, ha saját vagyonát kívánja visszanyerni, nem köteleztethetik arra, hogy tulajdon kifosztóit jutalmazza. 'S e második folya-modásnak lón hatása! Megmozdulának az eddig mozdulat-lan örökösök, 's kiindultak rögtön keresésire a ... tolvaj-joknak? — nem, de a vádoló panaszosnak; befogák őt, 's az igazságos mandarinok színe elibe viték. 'S ezek csakhamar öszszeülének és mondanak ítéletet a szegény károsult fölött, 's nyugtalankodásaért — vérhűtésül — hüvsö-re záraták! Mind ez úgy mint itt irva van megtörtént Chi-nában, hol legközelebb nemesek a művészek, de mester-legyenek is törvényes védelemre ítélteték méltóknak! — Mult szombaton az egyetem sebész novendekéi Bugát Pál tanárunknak fátylós zenével tiszteltek; a megtisztelt egyike azon fardadhatlan hazafiatnak, kik nemzetiségün-kezt, az anyai akadálylyal küzdött, régóta törekszenek ott is megszilárdítani, hol ez előtt a latin nyelv által földözített ohseurantismus tanyázott; ő az egyetek, mint a tudomány terén egyaránt jeleskedik, 's e mellett mint tanár, tanítvá-nyai kiképezésében is buzgón eljár; — az érdem illyensze-rü elismerése örvendeztető. — Említettük annak idején hogy a legjobb magyar nyelv tanár kijelölésére a m. tud. akademia bizott meg; ennek legközelebbi kisgyűlé-sében a tárgy azon eredményel fordult át a szőnyegen: hogy még mindenben ajánlható magyar nyelvtan nincs! 's e mellett mégis távol világrészek lakóji közt is fűrkész-szük nyelvhasonlatban rokoninkat. Annyi igaz, hogy ősz eldőlünk némi nyomai már Schweizban is földöztek föl, mire egy elmés azt mondá, hogy a magyarok legjobb ro-kont találának Amerikában. — Nemzeti színházunkban közeleg az olasz operák újabb korszaka, miből a magya-rok istene sok gyönyörűséget engedjen; legközelebb Wolf vendégzerepei kielégítőleg hatottak a szamos közönség-re, 's operaszemélyzetünk nem esőkkenő száma mellett, vajjon szükség e idegenhez folyamodni? — Az Ungarnak egy figyelmi szippantással sziveskedünk, ki megemlítvén hogy a gyógyszerész- és orvos növendékek ve-gyésztanítójokat zenével tisztelék meg; ezt kedélyesen S a i n t G a l e t t i nek nevezi; midőn az állítás másodt-nyezőin kételkedünk, utasítjuk tudósító urat egyszerű-smind, az akár országos akár egyetemi magán-névtárra, — sehol illy nevű tanító nem talál; w i t z nek pedig a sző-retentő sületlenség; nevezetes hivatalok személyesítőiben kár mystificálni a közönséget. — A tüvész jelenetei nap-jainkban szaporodnak; mi alkalmasint azon nagy hévnek is tulajdonítható, mellyel most mindenszentek mozgalmak meg-indítatnak; a tulterhelt villany-telep (electricische Batte-rie) könnyed illelésre is tova röppenté szikráit. — Mult va-sárnap az óbudai búcsut nagy néptömeg látta; nem mondjuk hogy a búcsu vala tényezője, miszerint az egy házi a-hitat helyén sok házi multság fejtett, hol legelőveze-teseb volt azon sűrű emlékezet, hogy: Buda környéke jó hort terem. A gőzhajókhosi seregélyest semmi rémkép sem esőkenté, sőt ezek változtatva óranegyedenként fordultak meg a révekben. 'S így a társaság, melly egyik állomásán ismét órát állított fel, legjobban tudja, mikor út az óra, mellyben a közönségnek újabb közlőnyökkel szolgáljon. Azonban már e nyár folytán az aldunai falvakba nem igen gőzöszünk, ámbár tavasz nyíltával minden oldalról e re-

ménnyel kecsgettettek. — Mennyire fejlődik a fővárosi i-parlovagság, legközelebb egy vidéki ur tudósított minket, kinek a színházban kétszer egymásután földszintre váltott jegyét a tolongásban kikapták kezéből, 's így szándoka ellen saját rovására harmadmagával látogatta meg az elő-adást. Ugyanez korábbi időben nem férhetvén jegyváltás-hoz, meszsziről nyújtá 10 pgó frtos bankjegyét, mi szin-te minden eredvény nélkül tűnt el. Hová való e vidéki? a-zért nem mondjuk meg, mert gúnytárggyá is válhatnék, de tovább azért nem, hogy minden vidéki ovatos legyen; mert biz itt gyakran a fővárosiakat is lefőzik az argusz-szemű 's enyveskező kapzsi orvok. — E rovatunkat nem fejezhetjük be jobban mint azon figyelembressztő tudósítás-sal, hogy Mutschenbacher Alajos ur, kizsámosévi gyakorlat után a nevelői pályán 's czélszerű képzettsége mellett é-pen ez évben, midőn a fnevelés fővárosunkban alig ten-gett, fenső helyről engedelmet nyert, fnevelő intézet-al-lapításra. Lakik a zöldfautczai Jankovichházban.

Spanyolország.

Nagyobb fontosságu politikai tárgyak hiánya miatt a lapok folyvást d. Carlos lemondásával foglal-koznak. Az absolutisták a boldogságnak még nem is-mért új időszakát jövendeni állítják Spanyolorszá-g-ra nézve azon napon, midőn montemolini gróf Izab el-lát, mint menyasszonyát fogja oltárhoz vezetni. A progressisták e jövendölésből gyanusítják a mode-radókat, mintha ezek bizonyos czélra az előbbiek-kei titkosan együtt játszanának; a moderadok hall-gatásukkal mintegy megerősítik azon ráfogást, mint-ha szerintők a montemolini gróf és Izabella közti há-zasságot nemesek Spanyolország némelly pártjai o-hajtának, hanem efelett Ausztria és Franciaország is különösen pártolnak. Egyébiránt a carlisták nap-ról napra tolarabbak kezdenek lenni igényeikkel, sürgetik a majoratusok, papi tizedek 's ezek öszses jószáginak visszaadatását, sőt a h a j d a n i k o r m a n y r e n d s z e r egész formájában visszaidéz-hetéséről álmodoznak; mind ezen kijelentéshez a-zonban záradékképen mindenütt elő függesztik: hogy a multakért senkin sem akarnak boszut állani, senkinek fájdalmat, vagy károsulást okozni. „Ugyan mi lenne Spanyolországból — kérdi egy progressista lap — ha e párt ülhetne a kormányrudhoz? A jó-zanabbak azonban, tekintve az elveket és életírányt, melly II. Izabellát és d. Carlos fiát jellemzi, köztük hasonló öszszeköttetési viszonyt teljes lehetetlennek tartanak. — Rómából ismét érkeztek az apr. 27diki egyezvényre némelly nyilatkozatok, de azok — mint el nem fogadhatók azonnal visszaküldettek. — Mad-ridban nagyban üzük a mulatságot, megküzdés t. i. a polgári vérontás, a harcziás kedélyek bigkaviadalok-ban keresik foglalkodásukat, hol a szegény áldozato-kat kiméltelen kegyetlenséggel, Spanyolország elő-kelő hölgyei jelenlétében, 's tapsai közt, öldözik le. A Tiempo jun. 11 ről közli egy illy ünnepély leírását, mellyben több fensőkörbeli ur mint matador, picador, es banderillero lépett fel. A küzdés jun. 10én a je-zuitakertben ment véghez, a hirdetvényben azonban nem tevék ki a b i k a v i a d a l cizmet, meglehet szé-gyenlik (?), a küzdők leginkább a diplomatakar 's madridi több társaságból voltak; köztük Glücksberg hg, Mercier a franciaia követségtől; Beauvallon, és vi-comte d. Epervilley, kik a Presse felelős kiadójának Dujarriennek agyonlövése miatt menekültek ide; Cas-tello gr. Caceres marquis, Alba hg, Moore, Fagoaga és José Domingo stb. kitüntek; e vídalnál tehát négy nemzet vala képviselve, u. m. Spanyolország, Anglia, Franciaország és az éjszak-amerikai egyesült státusok. Toigorri ölte le az első bikát, a másodikat Beauvallon, miután azt Moore több szurással elgyen-gitette, a 3dik Livingston ütése alatt vérzett el; a 4-nek egy irlgalmas hölgy közbevetésére megkegyel-meztek. Az 5ket Beauvallonnak kell vala legyilkolni, de a szilaj állat ember-ellenfelét egy hatalmas döfés-sel porba teríté; fektében Beauvallon kardot rántott önvédelmére, de a fekvés miatt négy újat igen meg-sérté, így teljesen legyőzetett 's Merciernek jutott a győztest hangos női tapsok közt legyilkolni. A hatodik bika nevének a szó egész értelmében megfe-lt, ijeszítőleg ordított 's ugrásai kiriaszták a síma-kezü küzdőket a sorompókból, később még is egy va-lódi matador lesujtotta. Kibocsátott még két fi-tal bika, de szép növésök kegyelmet eszköze él-tüknek. Az utolsó bikát több dardaszurással és gar-rocheo (kisebbszerű vas-gerely vagy hajítószér) bökdözésekkel lyuggatta át egy 12 éves gyermek, ki e hősi tetteért nagy tetszésben 's pénzjutalomban részesítettett. Russelnek nyargalás közben lovát dö-fé keresztül e kétségbeeset állat; Alba hg és vicom-ted. Epervilley megökleltettek. Egyébiránt életve-szély nem történt. „Mit szóljunk — így ir az érintett lap, a hozzánk érkezett idegenekről, kik ezen véreng-

zö ünnepélyt hozzájárulásuk példaadásuk 'stetle-
ges részvétőkkel megerősíték? Nem világos bizony-
sága ez annak, hogy a 'képviseleti kormány 's a 'vas-
utak, a ' helyett, hogy e ' szenvedélyt csilapítanak,
inkább föleleveníték? sőt hihetőleg, a ' bika-viadalok-
kat Livingston, a ' híres amerikai törv. tudósnak utóda,
Éjszak-amerikában is honosítandja; mert kár is lenne
ilyen egyszerű erőgyakorlási 's bátorságiskolát a '
szabadság 's népfeltség eredeti honában nélkülözni. (?)

Franciaország.

A ' követek jun. 19én végzik be az algieri ki-
adásokról szóló budgetet. A ' J. d. Débats ismét kikel
a ' régi modoru hoszasas declamatiók ellen; tárgyalás
közben voltak t. i. követek, kik e ' czélra elkészített be-
szédeiket két ülés alatt is alig alig fejezheték be, 's
mindegyik saját országátsi 's lakos-osztályzasi rend-
szerének helyességéről örökösözött az ellenkező néze-
tű többséget meggyőzni. „Mindez honnét van? —
kérdi a ' nevezett lap; onnan, hogy sokan, a ' követek
közül átrándultak a ' tengeren, és körültekintettek
az algieri francia birtokban; felületesen egy két
várost, abban szintannyi kávéházat megsemléltek,
's visszajöttek olyan képzelettel, sőt önmaguk-
ról m e g g y ő z ő d é s s e l, hogy már egész Algirt
teljesen isméri 's törvényhozások mindazon javas-
latlatokhoz szólhatnak, melyeket a ' kormány erre
vonatkozólag a ' kamra elibe terjesztend. " stb. —
Lasteyrie aggodalmát fejezte ki, hogy az afrikai had-
sereg sok költségébe kerül az anyaországnak, 's az
ottani népszabadság szeretete nem igen remélteti,
hogy az hamarjában kevesbítették, 's így folyvást
nagy áldozatokba kerülő őrcsapatokkal kell azt vi-
rasztatni; mit igazol a ' kormányzó marsall nyilatko-
zata is, ki a ' kabyleket legyőzhetlen- vagy inkább
megszelidíthetlenné mondá, kiket sem arabok,
sem törökök soha engedelmességre hozni nem bir-
tak. Erre a ' hadminiszter megemlíté, mikép termé-
szetes hibája a ' francziának a ' türelmetlenség, hol-
napkalászokat akar aratni ott, hova ma csak magva-
kat hintett; pedig az algieri ügyekkel meg le-
hetnek a ' vérmesb kedélyek is elégülve; mert azon
egész tér, melyet 1841ben még arabok birtak — a '
Budzsia, és Setif közti hegyvonalt kivéve, hol t. i. a '
kabylek fészkelnek — most francia birtokban van,
nyugati részét Bedeau tábornok teljesen lecsendesí-
tette; Bugeaud is jelenti, hogy e ' hónap végével
Waransenben is helyreálland a ' béke, egyedül Ab-
delkader az, ki szakonként megkivánja tőlünk az é-
berlést, ki megjelenik nagy zajjal, hogy a ' legna-
gyobb esendben szökhessék meg 'stb. Végre a ' költ-
ségszavazásra tértek, a ' bizottság a ' kormánynek
algieri költségjavaslatát 1,700,000 frankkal csök-
kentette, de a ' kamra adakozóbb lett 's mit a ' bizott-
sági véleményezés megtagadott, ő megszavazá. Az
algieri kikötőépítésre fél millió ajánlatot; ezzel az
algieri budget befejeztetett. A ' toulousei érsek meg-
kezdé a ' jezuiták melletti házot, melyet sokat maga
ellen boszantott. — Guizot egy ismerősétől, midőn
egy k ö n y v e t olvasa, kérdeztetvén: mivel mu-
latna? felelé: „mint látja ön: r e g é n y t o l v a s o k;
a ' kérdő kétkedő pillanattal méregeté a ' sta-
tusférfit, 's megnézte a ' munka czimét, 's az —
Thiersnek a ' francia consulságról történeti köny-
ve volt. Hogy azonban Guizot Thiers munkájáról így
nyilatkozott volna, több ok van nem hinni. — Liszt Fe-
renczet nagy ünnepélyvel várják Strassburgba.

Anglia.

Jun. Sán Cork Irland második fővárosa hasonló
ünnepélyvel fogadá keblében O'Connell, mint keves-
sel előbb Dublin. A ' nép minden osztályból és minden
rangból csoportosan gyűlögött az ünnepies színbe
öltözött város minden utcáin; a ' diadalkocsi, mely-
lyen Irland 7 legkitünőbb polgára ült, még pompá-
sabb 's nagyobb szerű volt, mint Dublinban; magas-
sága e ' kocsinak 20, hoszsza 12, szélessége 7 láb-

nyi vala. Az ősz szabadító — magasabban a ' többinél,
hogy mindenkítől láttassék — trón-idomu széken ült
selyem mennyezet alatt, mely az egész kocsit be-
árnyékolá négy allegorikai alaktól tartva, u. m. az igaz-
ság mérleggel, őszinteség tükörrel, eszélyesség és
vitézség alakjaitól. Ez utolsó lábánál kövtek. felírás
volt olvasható: „Nyolcz millió.“ A ' honszeretet
mindent legyőz. Az igazság következő jelszóval
birt: „Önuralom! Mi tudjuk kötelességünket, 's el-
vagyunk tökéltre.“ Az őszinteség így nyilatkozott:
„angol barátság — chartagói hűség! természetben
van az embernek, hogy azokat gyűlölje, kik vele
igaztalanul bántak.“ Az eszélyesség jelszava volt:
„Izgatás! ez előtt is ezen fegyverrel győztünk.“ A '
kocsi elején e ' mondat díszlett: Minden, kinek szándo-
ka, legyen az bárkirályé, lordé, vagy Irland szegé-
nyié, ha e ' királyságban lekötő törvényt akar — i-
gazságtalan 's jogtíró. Dungannon febr. 15. 1782. —
O'Connell a ' 82. club egyenruhája díszité, nemkü-
lönben Tom Steel is. Fénypontja a ' díszmenetnek Pa-
trick-street (uteza) volt; itt ablakok, falak, erkélyek,
háztetők, a ' hid mellett horgonyzó hajók, 's minden
legkisebb tér, mellyen valamivel magasb álláspont
légközt, rakva volt a ' legsűrűbb és tarkább néptö-
meggel. Az ablakokból honszerető nők kegyesoly
köztt fehér kendőkkel intének üdvözetet a ' dícsőített
felé; O'Connell felállott, 's mindenfelől nyájas arcz-
czal fogadta a ' köszöntgetéseket. A ' kereskedelmi
épület előtt a ' diadalkocsi megállott, hol az ünnep-
tek családi czimeivel feldíszesített pergamentről fel-
írat olvastatott, még pedig nem — mint eddig — an-
gol, hanem az irlandi előtt olyan édes hangozatu ers
(ösi ir) nyelven. Ezután következett a ' lakoma, az
asztal mellett 550 személy foglalt helyet, többen
tér szüke miatt nem ülhetének oda, kik pedig mind
nagy őszszegen vásárlák meg bementi jegyeiket. A '
terem karzatán 800 hölgy — mind báliasan öltöz-
ködve ült; áldomásokra kerülvén a ' sor, O'Connell
a ' hozzá intézett köszöntéseket viszonzva felállt;
beszéde kezdetén köszönetét fejezte ki azon szives
fogadtatásért, mellyben a ' repeal baráti által rész-
sítették, megemlíté a ' pompát, és fényt, melly be-
jövetelekor egészen körülömlé; majd megemlíté a '
maynoothi billt, mellyre — ugymond, az angolok oly
sokat adnak, 's melly mégis az irlandiakra nézve
oly keveset tartalmaz. Ok 28 ezer font sterlingről
beszélnek, holott csak 17 ezeret adnak, mert 9 e-
zerben eddig is részesült az egyetem; amaz ajánlat
tehát ha Irland őszszes lakosi közt kiosztanók,
egyre egy pennynek negyedrésze esnek; és ez mind
sen sok! Ezután a ' közoktatási billre tért által, mely-
lyet mint vallástalant, 's erkölctelenségi elvet rej-
töt el nem fogadhat, mint erre már Irland főpapsága ki-
mondá véleményét, 's a ' szónok ezzel kekkelt tart. Végre
kérdé: mit hozott e ' sűrű néptömegek a ' város falai kö-
zé? honszeretetet! honszeretetet! — mi a ' czélja moz-
galmainak? szabadság! 's minők chez választott
eszközei? béke, rend, esend, és elhatározottság!
Avagy illy tulajdonok irányában hiszi e Peel
Robert, hogy Irland polgárai közt szakadást idéz elő,
ha egyetemünk évi jövedelmét néhány fonttal öreg-
bíti? Am nyujtsa ő száraz kezekkel a ' süteményt, de
Irland megvetőleg taszítja el ajkától azt, 's helyette
repealt kíván! Mert mi lett eredménye az uniónak?
Devons lord a ' haszonbéllesi bizottságnak oly té-
nyeket sorolt elé, mellyek azt kellőleg kitüntetik: az
irlandi paraszt t. i. legroszabbul táplált, legroszab-
bul ruházott, és legroszabbul fizetett munkás minden
dolgozók közt. Tápláléka száritott burgonya, itala
víz, 's konyhója nem nyujt menedéket az ég zivata-
rai ellen, paplan, vagy derekalj nála eddig nem is-
mert fényűzési czikk. Egysertes, 's néhány baromfi
teszi egész gazdaságát. Avagy emberi lények vagy-
tok e ' ti? (angolok) élteti é lelketeket parányi szik-
rája is a ' keresztyén szeretetnek? Nem! — Irland pa-

rasztjai fölül múlnak benneteket. Keljünk békésen,
férfiasan, és elhatározottan! keljünk fel ó Irland-
ért! —

Jun. 16ki felsőházi ülésben az Aberdeen l. ál-
tal javaslatba tett 1500 font str. nyugdíj Henry Pot-
tinger számára minden ellenzés nélkül elfogadtatott;
Ellenborough megjegyzé: vajjon nem lenne é jó ez
alkalommal mindazon hadi tiszt és vitézek jutalmaz-
tatásáról is gondoskodni, kik a ' chinai hadseregnél
olly edzett 's olly elszánt eréllyel küzdöttek az angol
nemzet kereskedési ügyéért; mert azon kereskedé-
si kedvezvények, mellyek Chinával kötettek, é-
pen nem barátság, hanem fegyveres energia ered-
vényei; különösen sajnálja szónok, hogy Parker
admiral, ki olly avatottan és dícső sikerrel vezérlé
az angol tengeri serget, mindeddig semmi közmeg-
jutalmaztatásban nem részesült. Erre gr. Hadding-
ton az admiralitás első lordja válaszul adá: hogy a '
Chinában vitézkedő tengeri és szárazföldi hadsereg-
nek a ' parlamentköszönetét és elismerést szavazott;
Parker parancsn. a ' bath rend nagykeresztével dísz-
sítottatott, 's e ' mellett baronet czímet, és a ' közép-
tengeri főparancsnokságot nyerte. Ellenborough vi-
szonzá: mikép ő a ' megjutalmazásban nem rangbeli
tiszteltetéseket értett, mellyek inkább képzelmi-
ek, hanem pénzbeli díjaztatást. Ezután a ' miniszterség
által a ' maynoothi bill harmadszori felolvasatása
indítványoztatott; 's több szónok nyilatkozata után a '
harmadszori felolvasás 181 szóval 50 ellen, azaz 131
ministeri többséggel elhatároztatott. — Ugyane ' na-
pi alsóházi ülésben Roebuck sérelmi indítványa is tár-
gyaltatott, mellyben az indítványzó panaszkép elő-
terjeszté, hogy az irlandi közoktatási bill vitatásakor
az irlandi izgatók ellen mondott némely kifejezései
miatt Sommers alsóházi irlandi tag hozzá egy kihívé-
levelet küldött, mellyben polgári szabadságának ki-
váltsága érzékenyen sértetik, azért ezt orvosoltatni
akarja. A ' jelen voltak szárazközzel nézék az aszszony-
ias képviselőt, 's Ashley L. Peel és Hume csudálko-
zásukat jelenték ki a ' sértett fél iszonyu bátorságán,
hogy a ' kihívást el nem fogadá. Grey azonban ész-
revételében szárazabb 's értelmeseb akarván lenni rö-
viden nyilatkozott: „ha — ugymond, az érdemes kép-
viselő olly békés érzélemmel bír, 's úgy szereti a '
háborítatlan életnyugalmat, ajánlandó neki, hogy e-
zentul nyelvét rövidebb féken tartsa mint eddig.“ E '
megjegyzést a ' ház zajos tetszés közt sajátjává tette
és Sommers nyulszívi ellenfeleiránt, ki csak sértetge-
ni, de illyenekért elégtételt szolgáltatni nem tud, ki-
hívását visszahuzá. — Nemours hg és neje jun. 16án
bucsut vevének Londontól, 's Albert hg. a ' délny-
ugoti vasut-vonal állomásaig kísérvén őket, Francia-
ország felé indultak; jun. 18án már Brusselben vol-
tak, honnan rövid mulatás után Párisba mentek vissza.
— Jun. 11én Cork mellett szabad ég alatt repealgyü-
lés tartatott, mellyben O'Connell kijelenté, hogy rö-
vid napok alatt alsóházi ülését elfoglalandja.

Schweiz.

A ' zürichi lapok jun. 20kai jelentése szerint dr.
Steiger, kit a ' szabad seregke melletti buzgó rész-
véte miatt a ' luzerni hatóság börtönbe zárt 's törvény-
széke halálra ítelt, börtönéből szerencsésen megszö-
kött. A ' három ór t. i. megsajnálván a ' becsületes
szenvedőt, éjfél tájban kinyitá börtöne ajtajait, 's
vele együtt Zürich felé indultak. E ' szándéknak a '
körülmények sőt az elemek is kedveztek, jun. 20kán
esti 8 órakor az őszszesereglett néptömegek örömi-
valgásai közt érkezett a ' fogoly 10 kocsi kíséretében
győzelmi pompával Zürich városba, a ' v o r ö s t o r o n y
cimű fogadónak, hol megszállott, mind belseje
mind környezete úgy tömve volt néppel, hogy senki-
nek sem lehetett sem ki, sem be mennie; a ' nép foly-
ton kiáltoz a ' nevét, 's kérte: hogy láttassa magát.

Dunavizállás jun. 30kán: 11' 10" 9" a ' 0 felett.

53dik szám.

ÉRTESÍTŐ.

1845.

Hirdetvény.

A ' n m g u m. k. udv. kincstár rendelése
következtében ezennel közhírré tételük:
ő felsége a ' bácsi kir. Ferencz-csatornát a '
zombori k. k. igazgatóság kormánya alá
helyeztetni 's e ' végett az utóbb nevezett
hatósághoz egy ideiglenes tollvivői, egy
számolói 's egy szinte ideiglenes díjas gyá-
kornoki állomást felállítatni legkegyel-
mesbben parancsolván, kik ezen hivatalok-
ért folyamodni kívánnak, ebbeli kellőleg

ellátott folyamodványaikat legfelebb évi
augustus 16kig a ' n m. k. udv. kincstár-
nak benyújtani és azokban magokat, va-
lamint elmebeli tehetségeiket úgy eddig
tett szolgálataikat kimutatni tartoznak, a '
folyamodók egyszersmind arra különösen
figyelmeztetvén, hogy a ' tollvivői állomás-
nak betöltésekor azon egyednek elsőbb-
ség adatni fog, ki egyébkénti hasonló te-
hetségei mellett technikai kiképzetését
bebizonyítandja.

Az érintett hivatalokkal következő esz-
tendei járandóságok vannak őszszekap-
csolva: a ' tollvivői állomással 500 fnyi fi-
zetés és 100 fnyi lakbér, továbbá természt-
vényekben 25 pozsonyi mérő kétszerbúza,
's 10 öl tűzifa, a ' számolói állással 350 fnyi
fizetés és 60 fnyi lakbér, természtvények-
ben pedig 20 pozs. mérő kétszerbúza 's 8 öl
tűzifa, a ' díjas gyakornoki szolgálattal 200
fnyi segélypénz. 1—3

Lovak árverése.

Mélt. gr. Hunyady József gazdaság-
igazgatói hivatala közhírré adja, hogy i. e.
augustus 12én délelőtti 9 órakor Úrmény-
ház közel levő Mező-keszi pusztán Nyitra
vármegyében 50 darab ménesbeli ló, mel-
lyek között néhány fiatal kocsiló és parí-
pák is vannak, ugyszinte 10 angol telivér
kancza, és több telivér csikó a ' többet igé-
rőnek készfizeset mellett eladatni fog.
Úrmény június 25kén 1845. 1—4